

TARPTAUTINĖ CIVILINĖS AVIACIJOS KONVENCIJA

Priimta 1944 m. gruodžio 7 d. Čikagoje

PREAMBULĖ

KADANGI tolesnė tarptautinės civilinės aviacijos plėtra gali padėti užmegzti ir išsaugoti pasaulio tautų ir žmonių tarpusavio draugystę ir supratimą, o piktnaudžiavimas ja gali sukelti grėsmę visuotiniam saugumui;

KADANGI pageidautina vengti trinties bei skatinti tokį tautų ir žmonių bendradarbiavimą, nuo kurio priklauso taika visame pasaulyje;

TODĖL pasirašiusios Vyriausybės susitarė dėl tam tikrų principų ir priemonių, siekdamos, kad tarptautinė civilinė aviacija galėtų plėtotis saugiai ir darniai, o tarptautinio oro susisiekimo paslaugos būtų teikiamos laikantis lygių galimybių principo, taip pat racionaliai ir ekonomiškai,

ir s u d a r ė

šią Konvenciją:

I DALIS

ORO NAVIGACIJA

I SKYRIUS

BENDRIEJI PRINCIPAI IR KONVENCIJOS TAIKYMAS

1 straipsnis

Suverenitetas

Susitariančiosios Valstybės pripažįsta, kad kiekviena valstybė turi visas ir išimtinės suverenias teises į oro erdvę virš jos teritorijos.

2 straipsnis

Teritorija

Šioje Konvencijoje valstybės teritorija suprantama kaip sausumos teritorija ir prie jos esantys teritoriniai vandenys, kuriems taikomas šios valstybės suverenitetas, suverenitetas, protektoratas arba mandatas.

3 straipsnis

Civiliniai ir valstybės orlaiviai

- a) Ši Konvencija taikoma tik civiliniams orlaiviams ir netaikoma valstybės orlaiviams.
- b) Karinių, muitinės ir policijos tarnybų naudojami orlaiviai laikomi valstybės orlaiviais.
- c) Susitariančiosios Valstybės orlaivis negali skristi virš kitos valstybės teritorijos arba nutūpti joje neturėdamas leidimo, suteikiamo specialiu susitarimu arba kitu būdu, ir turi laikytis susitarime nurodytų sąlygų.
- d) Susitariančiosios Valstybės, nustatydamos taisykles savo valstybės orlaiviams, įsipareigoja deramai atsižvelgti į saugią civilinių orlaivių navigaciją.

4 straipsnis

Netinkamas civilinės aviacijos naudojimas

Kiekviena Susitariančioji Valstybė sutinka civilinės aviacijos nenaudoti šios Konvencijos neatitinkantiems tikslams.

II SKYRIUS

SKRYDIS VIRŠ SUSITARIANČIŪJŲ VALSTYBIŲ TERITORIJOS

5 straipsnis

Teisė vykdyti nereguliuosius skrydžius

Kiekviena Susitariančioji Valstybė sutinka, kad kitų Susitariančiųjų Valstybių orlaiviai, vykdantys nereguliarųjį tarptautinį oro susisiekimą, turi teisę, laikydamiesi šios Konvencijos reikalavimų, įskristi į jos teritoriją arba nenutūpdami ją perskristi, taip pat tūpti nekomerciniais tikslais be išankstinio leidimo, atsižvelgiant į valstybės, virš kurios skrendama, teisę reikalauti nutūpimo. Tačiau kiekviena Susitariančioji Valstybė skrydžių saugos sumetimais pasilieka teisę reikalauti, kad orlaiviai, ketinantys skristi virš nepasiekiamų arba tinkamų oro navigacijos priemonių neturinčių regionų, skristų nurodytais maršrutais arba gautų specialų leidimą šiems skrydžiams.

Jei šie orlaiviai, veždami keleivius ir krovinius arba paštą už užmokestį arba pagal nuomos sutartį, vykdo nereguliarųjį tarptautinį oro susisiekimą, atsižvelgiant į 7 straipsnio reikalavimus, jie taip pat turi teisę įlaipinti arba išlaipinti keleivius, pakrauti arba iškrauti krovinius ar paštą, atsižvelgiant į kiekvienos valstybės, kurioje tai daroma, teisę nustatyti tokias taisykles, sąlygas arba ribojimus, kurių, jos manymu, reikia.

6 straipsnis

Reguliarusis oro susisiekimas

Reguliarusis tarptautinis oro susisiekimas į arba virš Susitariančiosios Valstybės teritorijos gali būti vykdomas tik pagal specialų susitarimą arba kitokį šios valstybės leidimą ir laikantis šio susitarimo ar leidimo sąlygų.

7 straipsnis

Kabotažas

Kiekviena Susitariančioji Valstybė turi teisę neleisti kitų Susitariančiųjų Valstybių orlaiviams jos teritorijoje įlaipinti keleivių arba pakrauti krovinių ir pašto bei vežti jų už užmokestį arba pagal nuomos sutartį į kitą jos teritorijoje esantį punktą. Kiekviena Susitariančioji Valstybė įsipareigoja nesudaryti jokių susitarimų, kurie kokiais nors kitai valstybei arba jos oro linijų bendrovei specialiai suteiktų išskirtinę lengvatą, taip pat nesinaudoti tokia kitos valstybės išskirtine lengvata.

8 straipsnis

Bepiločiai orlaiviai

Orlaivio, galinčio skristi be piloto, skrydžiai virš Susitariančiosios Valstybės teritorijos gali būti vykdomi tik turint specialų tos valstybės leidimą ir laikantis jame nustatytų sąlygų. Kiekviena Susitariančioji Valstybė įsipareigoja tokio bepiločio orlaivio skrydį civilinei aviacijai atvirose regionuose kontroliuoti taip, kad būtų išvengta pavojaus civiliniams orlaiviams.

9 straipsnis

Draudžiamos zonos

a) Kiekviena Susitariančioji Valstybė karinės būtinybės arba visuomenės saugos sumetimais gali vienodai riboti arba uždrausti kitų valstybių orlaivių skrydžius virš tam tikrų savo teritorijos zonų, jeigu nebus daromos išimtys tarp savų orlaivių, vykdančių reguliarųjį tarptautinį oro susisiekimą, ir kitų Susitariančiųjų Valstybių orlaivių, vykdančių tokį pat susisiekimą. Šios draudžiamos zonos turi būti pagrįsto dydžio ir tokioje vietoje, kad nesukeltų nereikalingų kliūčių oro navigacijai. Susitariančiosios Valstybės teritorijoje esančių draudžiamų zonų aprašymai, taip pat visos vėlesnės jų pataisos kuo skubiau išsiunčiamos kitoms Susitariančiosioms Valstybėms ir Tarptautinei civilinės aviacijos organizacijai.

b) Susiklosčius nepaprastosioms aplinkybėms ar ypatingajai padėčiai, arba visuomenės saugos sumetimais, kiekviena Susitariančioji Valstybė turi teisę nedelsdama laikinai apriboti ar uždrausti skrydžius virš savo teritorijos arba kurios nors jos dalies, jeigu šis ribojimas arba draudimas taikomas visų kitų valstybių orlaiviams, neatsižvelgiant į jų nacionalinę priklausomybę.

c) Kiekviena Susitariančioji Valstybė pagal savo taisykles, kurias ji turi teisę nustatyti, gali pareikalauti, kad kiekvienas orlaivis, įskrendantis į šio straipsnio a ar b dalyse nustatytas zonas, kuo skubiau nutūptų nurodytame oro uoste, esančiame jos teritorijoje.

10 straipsnis

Tūpimas oro uoste, kuriame yra muitinė

Kiekvienas orlaivis, įskrendantis į Susitariančiosios Valstybės teritoriją, jei to reikalaujama pagal šios valstybės taisykles, privalo nutūpti jos nurodytame oro uoste muitinės ir kitokiam patikrinimui, išskyrus tuos atvejus, kai pagal šios Konvencijos sąlygas ar specialų leidimą orlaiviams leidžiama nenuitūpiančiam perskristi Susitariančiosios Valstybės teritoriją. Toks orlaivis išskrenda iš Susitariančiosios Valstybės teritorijoje nurodyto oro uosto, kuriame yra muitinė. Valstybė paskelbia duomenis apie visus minėtus oro uostus, kuriuose yra muitinės, ir išsiunčia juos pagal šios Konvencijos II dalį įkurtai Tarptautinei civilinės aviacijos organizacijai, kad ji perduotų kitoms Susitariančiosioms Valstybėms.

11 straipsnis

Oro eismo taisyklių taikymas

Atsižvelgiant į šios Konvencijos nuostatas, Susitariančiosios Valstybės įstatymai ir kiti teisės aktai, susiję su tarptautinę oro navigaciją vykdančių orlaivių atskridimu į jos teritoriją ar išskridimu iš jos arba jų naudojimu ir navigacija šioje teritorijoje, taikomi visiems be išimties Susitariančiųjų Valstybių orlaiviams, neatsižvelgiant į jų nacionalinę priklausomybę, o atskrendantys, išskrendantys arba esantys šios valstybės teritorijoje orlaiviai turi jų laikytis.

12 straipsnis

Skrydžių taisyklės

Kiekviena Susitariančioji Valstybė įsipareigoja imtis priemonių, užtikrinančių, kad kiekvienas virš jos teritorijos skrendantis arba joje manevruojantis orlaivis, taip pat kiekvienas jos nacionalinį ženklą turintis orlaivis, kad ir kur jis būtų, laikytųsi galiojančių vietos taisyklių ir reglamentų, susijusių su orlaivių skrydžiais ir manevravimu. Kiekviena Susitariančioji Valstybė įsipareigoja, kad minėtosios taisyklės kuo labiau atitiktų taisykles, kurios kartkartėmis nustatomos pagal šią Konvenciją. Skrydžiams virš atviros jūros galioja šioje Konvencijoje nustatytos taisyklės. Kiekviena Susitariančioji Valstybė įsipareigoja patraukti atsakomybėn visus asmenis, pažeidusius galiojančias taisykles.

13 straipsnis

Atvykimo ir išvykimo taisyklės

Susitariančiosios Valstybės įstatymai ir kiti teisės aktai, susiję su orlaivio keleivių, įgulų atskridimu ar išskridimu arba krovinių vežimu iš jos teritorijos arba į ją, tokie kaip atvykimo, išvykimo, imigracijos, pasų, muitinės ir karantino taisyklės, privalomi vežamiems

kroviniams, keleiviams ir įgulai arba asmenims, veikiantiems jų vardu, atskrendantiems, išskrendantiems arba esantiems minėtos Susitariančiosios Valstybės teritorijoje.

14 straipsnis

Ligų plitimo prevencija

Kiekviena Susitariančioji Valstybė sutinka imtis veiksmingų priemonių, kad, vykdant oro navigaciją, būtų išvengta choleros, epideminės šiltinės, raupų, geltonosios karštligės, maro ir kitų infekcinių ligų, kurias kartkartėmis nustato Susitariančiosios Valstybės, plitimo ir šiuo tikslu Susitariančiosios Valstybės tiesiogiai konsultuojasi su įstaigomis, reguliuojančiomis orlaiviams taikomas tarptautines sanitarijos priemones. Tokios konsultacijos neturi pažeisti jokios šiuo klausimu galiojančios tarptautinės konvencijos, kurios šalys gali būti Susitariančiosios Valstybės.

15 straipsnis

Oro uostų ir kitos panašios rinkliavos

Kiekvienas Susitariančiosios Valstybės oro uostas, skirtas bendram jos nacionalinių orlaivių naudojimui, atsižvelgiant į 68 straipsnio nuostatas, vienodomis sąlygomis atviras ir visų kitų Susitariančiųjų Valstybių orlaiviams. Vienodos sąlygos taikomos ir kiekvienos Susitariančiosios Valstybės orlaiviams naudojantis visomis oro navigacijos priemonėmis, įskaitant radijo ir meteorologijos paslaugas, kurios gali būti suteiktos visuomenei, siekiant užtikrinti oro navigacijos saugą ir operatyvumą.

Jokios rinkliavos, kurias Susitariančioji Valstybė ima arba leidžia imti už kitos Susitariančiosios Valstybės orlaivių naudojimąsi tokiais oro uostais ir oro navigacijos priemonėmis, neturi viršyti:

- a) orlaiviams, vykdantiems nereguliarųjį tarptautinį oro susisiekimą, – rinkliavų, kurias moka savi nacionaliniai tokio pat tipo orlaiviai, vykdantys panašų susisiekimą,
- b) orlaiviams, vykdantiems reguliarųjį tarptautinį oro susisiekimą, – rinkliavų, kurias moka savi nacionaliniai orlaiviai, vykdantys panašų tarptautinį oro susisiekimą.

Informacija apie visas tokias rinkliavas skelbiama ir perduodama Tarptautinei civilinės aviacijos organizacijai, tačiau suinteresuotos Susitariančiosios Valstybės prašymu rinkliavos, imamos už naudojimąsi oro uostais ir kitomis priemonėmis, apsvarstomos Taryboje, kuri šiuo klausimu pateikia ataskaitą ir rekomendacijas, kurias apsvarsto atitinkama valstybė arba valstybės. Nė viena Susitariančioji Valstybė neturi imti jokių muitų, mokesčių arba kitų rinkliavų vien tik už teisę bet kuriam Susitariančiosios Valstybės orlaiviui arba jame esantiems asmenims ar turtui perskristi jos teritoriją tranzitu arba įskristi ar išskristi iš jos.

16 straipsnis

Orlaivių patikra

Kiekvienos Susitariančiosios Valstybės atitinkamos valdžios institucijos turi teisę, be reikalo nedelsdamos, patikrinti atskrendančius arba išskrendančius kitų Susitariančiųjų

Valstybių orlaivius, taip pat tikrinti pažymėjimus bei kitus pagal šią Konvenciją numatytus dokumentus.

III SKYRIUS

ORLAIVIŲ NACIONALINĖ PRIKLAUSOMYBĖ

17 straipsnis

Orlaivių nacionalinė priklausomybė

Orlaiviai priklauso tai valstybei, kurioje jie yra įregistruoti.

18 straipsnis

Dviguba registracija

Orlaivis negali būti teisėtai registruotas daugiau kaip vienoje valstybėje, tačiau jo registracija gali pereiti iš vienos valstybės kitai.

19 straipsnis

Registravimą reglamentuojantys nacionalinės teisės aktai

Kiekviena Susitariančioji Valstybė registruoja orlaivius arba pakeičia jų registravimą pagal savo įstatymus ir kitus teisės aktus.

20 straipsnis

Ženklinimas

Kiekvienas tarptautinę oro navigaciją vykdomas orlaivis turi būti paženklintas atitinkamais nacionaliniais ir registravimo ženklais.

21 straipsnis

Registravimo pranešimas

Kiekviena Susitariančioji Valstybė prašoma įsipareigoja teikti bet kuriai kitai Susitariančiajai Valstybei arba Tarptautinei civilinės aviacijos organizacijai informaciją apie bet kurio toje valstybėje įregistruoto orlaivio registravimą ir nuosavybę. Be to, pagal taisykles, kurias gali nustatyti Tarptautinė civilinės aviacijos organizacija, kiekviena Susitariančioji Valstybė turi teikti pastarajai pranešimus, kuriuose nurodomi atitinkami duomenys apie šioje valstybėje įregistruotų ir tarptautinei oro navigacijai naudojamų orlaivių nuosavybę ir kontrolę. Tarptautinė civilinės aviacijos organizacija kitų Susitariančiųjų Valstybių prašymu joms teikia gautuosius duomenis.

IV SKYRIUS

ORO NAVIGACIJOS GERINIMO PRIEMONĖS

22 straipsnis

Formalumu supaprastinimas

Kiekviena Susitariančioji Valstybė sutinka, patvirtindama specialiąsias taisykles arba kaip kitaip, imtis visų įmanomų priemonių, padedančių ir spartinančių orlaivių skrydžius tarp Susitariančiųjų Valstybių teritorijų ir leidžiančių išvengti nereikalingos orlaivių, įgulų, keleivių ir krovinių gaišaties, visų pirma taikant įstatymus, susijusius su imigracija, karantinu, muitais ir išvykimu.

23 straipsnis

Muitinės ir imigracijos procedūros

Nustatydama turinčias įtakos tarptautinei oro navigacijai muitinės ir imigracijos procedūras, kiekviena Susitariančioji Valstybė įsipareigoja, kiek jos manymu reikia, vadovautis praktika, kuri kartkartėmis nustatoma arba rekomenduojama pagal šią Konvenciją. Niekas šioje Konvencijoje neturi būti aiškinama kaip draudimas įrengti oro uostus be muitinių.

24 straipsnis

Muitų mokesčiai

a) Orlaiviai, įskrendantys, išskrendantys arba skrendantys per kitos Susitariančiosios Valstybės teritoriją, pagal tos valstybės muitinės taisykles laikinai įleidžiami be muitų mokesčių. Susitariančiosios Valstybės orlaivyje, atskridusiam į kitos Susitariančiosios Valstybės teritoriją, esantys degalai, tepalai, atsarginės dalys, nuolatinė įranga ir orlaivio atsargos, liekančios jame išskrendant iš šios valstybės teritorijos, atleidžiami nuo muitų mokesčių, patikrinimo rinkliavų ar panašių nacionalinių arba vietos mokesčių ir rinkliavų. Šis atleidimas netaikomas bet kuriems iškrautiems kroviniams, neatsižvelgiant į jų kiekį ir pavadinimą, išskyrus tuos atvejus, kai pagal tos valstybės muitinės taisykles gali būti pareikalauta perduoti juos muitinės priežiūrai.

b) Atsarginės dalys ir įranga, įvežti į Susitariančiosios Valstybės teritoriją ir skirti sumontuoti arba panaudoti kitos Susitariančiosios Valstybės tarptautinę oro navigaciją vykdančiame orlaivyje, atleidžiami nuo muitų mokesčių, jeigu bus laikomasi tos valstybės muitinės taisyklių, kuriose gali būti nustatyta šiuos daiktus pateikti muitinės priežiūrai ir kontrolei.

25 straipsnis

Nelaimės ištikti orlaiviai

Kiekviena Susitariančioji Valstybė įsipareigoja imtis, jos nuomone, reikalingų priemonių padėti jos teritorijoje nelaimės ištiktiems orlaiviams ir, kontroliuojant jos valdžios institucijoms, leisti šių orlaivių savininkams arba šiuos orlaivius įregistravusios valstybės valdžios institucijoms suteikti tokias pagalbos priemones, kurių reikalaujama pagal aplinkybes. Kiekviena Susitariančioji Valstybė, organizuodama dingusio orlaivio paiešką, bendradarbiauja įgyvendindama suderintas priemones, kurios kartkartėmis gali būti rekomenduojamos pagal šią Konvenciją.

26 straipsnis

Avarijų tyrimas

Kai vienos Susitariančiosios Valstybės teritorijoje įvyksta kitos Susitariančiosios Valstybės orlaivio avarija, susijusi su mirtimi arba sunkiais kūno sužalojimais, arba kai įvyksta nemažas techninis orlaivio arba oro navigacijos priemonių gedimas, valstybė, kurios teritorijoje įvyko avarija, kiek leidžia jos įstatymai, pradeda įvykio aplinkybių tyrimą pagal tvarką, kurią gali rekomenduoti Tarptautinė civilinės aviacijos organizacija. Orlaivį įregistravusiai valstybei suteikiama galimybė paskirti tyrimo stebėtojus, o valstybė, atliekanti tyrimą, turi pateikti jai tyrimo ataskaitą ir išvadas.

27 straipsnis

Atleidimas nuo arešto pagal patentinius ieškinius

a) Vykdamt tarptautinę oro navigaciją, bet kuris leistas vienos Susitariančiosios Valstybės orlaivio įskridimas ar skridimas tranzitu, nutūpiant ar nenutūpiant kitos Susitariančiosios Valstybės teritorijoje, neduoda pagrindo areštuoti arba sulaikyti šį orlaivį, pareikšti kokį nors ieškinį jo savininkui ar naudotojui, arba kokiu nors kitu būdu šiai valstybei ar jos vardu, arba bet kuriam jos teritorijoje esančiam asmeniui įsikišti tuo pagrindu, kad dėl orlaivio sandaros, mechanizmų, mazgų, pagalbinių įrenginių ar naudojimo yra pažeidžiamos kokios nors teisės į patentą, pramoninį pavyzdį ar modelį, kurios buvo suteiktos ar įregistruotos valstybėje, į kurios teritoriją atskrido šis orlaivis. Valstybėje, į kurios teritoriją atskrido toks orlaivis, nereikalaujama garantinio užstato, susijusio su minėto orlaivio atleidimu nuo arešto arba sulaikymo.

b) Šio straipsnio a dalies nuostatos taip pat taikomos ir saugant orlaivių atsargines dalis bei atsarginę įrangą ir teisei ją panaudoti ir sumontuoti remontuojant vienos Susitariančiosios Valstybės orlaivį bet kurios kitos Susitariančiosios Valstybės teritorijoje, jeigu kiekviena taip saugoma užpatentuota dalis arba įranga nebus parduodama arba platinama valstybės viduje arba eksportuojama komerciniais tikslais iš Susitariančiosios Valstybės, į kurios teritoriją atskrido šis orlaivis.

c) Šiame straipsnyje numatytos lengvatos suteikiamos tik toms valstybėms, šios Konvencijos šalims, kurios: 1) yra Tarptautinės konvencijos dėl pramoninės nuosavybės apsaugos ir bet kurių jos pakeitimų šalys, arba 2) yra priėmusios patentų įstatymus, pagal

kuriuos pripažįstami kitų valstybių, šios Konvencijos šalių, piliečių išradimai ir užtikrinama derama jų apsauga.

28 straipsnis

Oro navigacijos įrenginiai ir standartinės sistemos

Atsižvelgdama į savo galimybes, kiekviena Susitariančioji Valstybė įsipareigoja:

- a) plėtoti tarptautinę oro navigaciją, leidžiant pasinaudoti jos teritorijoje esančiais oro uostais, radijo ir meteorologijos paslaugomis bei kita oro navigacijos įranga, remiantis standartais ir praktika, kuri kartkartėmis rekomenduojama arba nustatoma pagal šią Konvenciją;
- b) patvirtinti ir įdiegti atitinkamas standartines ryšių procedūras, kodus, ženklimą, signalus, šviesas ir kitas naudojamas praktines priemones bei taisykles, kurios kartkartėmis gali būti rekomenduojamos arba nustatomos pagal šią Konvenciją;
- c) bendradarbiauti tarptautiniuose renginiuose, užtikrinant oro navigacijos žemėlapių ir schemų leidybą pagal standartus, kurie kartkartėmis gali būti rekomenduojami arba nustatomi pagal šią Konvenciją.

V SKYRIUS

SU ORLAIVIAIS SUSIJUSIŲ SĄLYGŲ LAIKYMASIS

29 straipsnis

Orlaivyje laikomi dokumentai

Kiekvienas Susitariančiosios Valstybės tarptautinę navigaciją vykdomantis orlaivis pagal šioje Konvencijoje nustatytas sąlygas privalo turėti šiuos dokumentus:

- a) registravimo pažymėjimą;
- b) tinkamumo skraidyti pažymėjimą;
- c) kiekvienas įgulos narys – atitinkamas licencijas;
- d) orlaivio techninės būklės žurnalą;
- e) jeigu yra radijo aparatūra – orlaivio radijo stoties licenciją;
- f) jeigu veža keleivius – jų sąrašą, nurodant įlaipinimo ir atskridimo punktus;
- g) jeigu veža krovinį – krovinio paraišką ir jo išsamias deklaracijas.

30 straipsnis

Orlaivio radijo įranga

- a) Kiekvienos Susitariančiosios Valstybės orlaiviai, esantys kitos Susitariančiosios Valstybės teritorijoje arba virš jos, radijo siųstuvą gali turėti tik tuo atveju, jeigu valstybės, kurioje įregistruotas šis orlaivis, atitinkamos valdžios institucijos davė leidimą įrengti ir

naudoti tokią aparatūrą. Radijo siųstuvą naudojamą pagal tos Susitariančiosios Valstybės, virš kurios teritorijos skrendama, nustatytas taisyklės.

b) Radijo siųstuvu gali naudotis tik skrydžio įgulos nariai, turintys orlaivį įregistravusios valstybės atitinkamų valdžios institucijų išduotą specialią licenciją.

31 straipsnis

Tinkamumo skraidyti pažymėjimas

Kiekvienas tarptautinę navigaciją vykdančias orlaivis privalo turėti tinkamumo skraidyti pažymėjimą, kurį išduoda arba pripažįsta galiojančiu orlaivį įregistravusi valstybė.

32 straipsnis

Įgulos narių licencijos

a) Kiekvieno orlaivio pilotas, taip pat kiti tarptautinę navigaciją vykdančio orlaivio įgulos nariai privalo turėti kvalifikacijos pažymėjimus ir licencijas, kuriuos išduoda arba pripažįsta galiojančiais orlaivį įregistravusi valstybė.

b) Kiekviena Susitariančioji Valstybė pasilieka teisę atsisakyti pripažinti kvalifikacijos pažymėjimus ir licencijas, kitos Susitariančiosios Valstybės suteiktus jos piliečiams skrydžiams per jos teritoriją.

33 straipsnis

Pažymėjimų ir licencijų pripažinimas

Tinkamumo skraidyti pažymėjimai ir kvalifikacijos pažymėjimai bei licencijos, kuriuos išdavė arba pripažino galiojančiais orlaivį įregistravusi Susitariančioji Valstybė, pripažįstami galiojančiais ir kitos Susitariančiosios Valstybės, jeigu reikalavimai, pagal kuriuos jie yra išduoti ar pripažinti galiojančiais, atitinka minimalius standartus, kurie kartkartėmis nustatomi pagal šią Konvenciją, arba yra griežtesni už juos.

34 straipsnis

Orlaivio techninės būklės žurnalas

Kiekviename tarptautinę navigaciją vykdančiame orlaivyje yra laikomas orlaivio techninės būklės žurnalas, kuriame pagal šią Konvenciją kartkartėmis nustatoma forma pateikiami duomenys apie orlaivį, jo įgulą ir kiekvieną skrydį.

35 straipsnis

Krovinių ribojimai

a) Tarptautinę navigaciją vykdančiais orlaiviais draudžiama gabenti į valstybės teritoriją arba virš jos bet kokią karinę įrangą arba karines medžiagas, išskyrus atvejus, kai yra gautas tos valstybės leidimas. Įgyvendindama šį straipsnį, kiekviena valstybė atsižvelgdama į rekomendacijas, kurias kartkartėmis pateikia Tarptautinė civilinės aviacijos organizacija, siekdama vienodumo, savo taisyklėse nustato, kas yra laikoma karine įranga arba karinėmis medžiagomis.

b) Kiekviena Susitariančioji Valstybė, siekdama viešosios tvarkos ir saugos, pasilieka teisę reguliuoti arba drausti įvežti į savo teritoriją arba virš jos a) dalyje neišvardytus daiktus, jeigu šiuo atveju nebus daromas skirtumas tarp tarptautinę navigaciją vykdančių jos nacionalinių orlaivių ir kitų valstybių orlaivių, taip pat jeigu nebus nustatomi apribojimai, kurie galėtų trukdyti vežti ir naudoti orlaiviuose aparatūrą, būtiną jo naudojimui ar navigacijai bei įgulos narių ar keleivių saugai užtikrinti.

36 straipsnis

Fotografijos prietaisais

Kiekviena Susitariančioji Valstybė gali uždrausti ar reguliuoti orlaivyje esančių fotografijos prietaisų naudojimą virš jos teritorijos.

VI SKYRIUS

TARPTAUTINIAI STANDARTAI IR REKOMENDUOJAMOJI PRAKTIKA

37 skyrius

Tarptautinių standartų ir procedūrų priėmimas

Kiekviena Susitariančioji Valstybė įsipareigoja bendradarbiauti, siekdama kuo labiau suvienodinti taisykles, standartus, procedūras ir struktūrą, susijusius su orlaiviu, personalu, oro keliais bei papildomomis paslaugomis, kai toks suvienodinimas palengvintų ir pagerintų oro navigaciją.

Šiuo tikslu Tarptautinė civilinės aviacijos organizacija kartkartėmis, kai tai yra būtina, priima ir papildo tarptautinius standartus, rekomenduojamąją praktiką bei procedūras, susijusias su:

- a) komunikacijos sistemomis ir oro navigacijos priemonėmis, įskaitant antžeminius ženklus;
- b) oro uostų ir tūpimo aikštelių charakteristikomis;
- c) skrydžių taisyklėmis ir skrydžių valdymo praktika;
- d) skraidančiojo personalo ir techninės priežiūros personalo licencijavimu;
- e) orlaivio tinkamumu skraidyti;

- f) orlaivio registravimu ir identifikavimu;
- g) meteorologinės informacijos rinkimu ir keitimusi;
- h) orlaivio techninės būklės žurnalais;
- i) oro navigacijos žemėlapiams ir schemoms;
- j) muitinės ir imigracijos procedūromis;
- k) nelaimės ištiktais orlaiviais ir nelaimingų atsitikimų tyrimu,

taip pat kitais klausimais, apimančiais oro navigacijos saugą, reguliarumą bei veiksmingumą, jei kartkartėmis to reikia.

38 straipsnis

Nukrypimas nuo tarptautinių standartų ir procedūrų

Kiekviena valstybė, kuri mano, kad nėra praktiška visais atžvilgiais atitikti bet kurį iš šių tarptautinių standartų ar procedūrų arba kurios taisyklės ar praktika neatitinka kurio nors tarptautinio standarto ar procedūros, kai pastarieji buvo pakeisti, arba, kurios manymu, yra būtina priimti taisykles ir praktiką, kurios skirtųsi nuo nustatytų tarptautinių standartų, nedelsdama turi informuoti Tarptautinę civilinės aviacijos organizaciją dėl skirtumų tarp šios valstybės praktikos bei tos, kurią nustato tarptautiniai standartai. Keičiant tarptautinius standartus, kiekviena valstybė, atitinkamai nepakeitusi savo taisyklių ar praktikos, per šešiasdešimt dienų nuo tarptautinio standarto pakeitimo apie tai informuoja Tarybą arba nurodo veiksmus, kurių ketina imtis. Bet kuriuo atveju Taryba nedelsdama informuoja visas kitas valstybes apie tarptautinių standartų skirtumus bei atitinkamą tos valstybės nacionalinę praktiką.

39 straipsnis

Pažymėjimų ir licencijų įrašai

a) Į kiekvieno orlaivio arba jo dalies, kuriems galioja tarptautinis tinkamumo skraidyti standartas arba skraidymo charakteristikos ir kurie dėl kokios nors priežasties sertifikavimo metu neatitinka šio standarto, tinkamumo skraidyti pažymėjimą įrašomas arba prie jo pridedamas išsamus orlaivio arba jo dalių, neatitinkančių šio standarto, sąrašas.

b) Į kiekvieno asmens licenciją, kuri neatitinka tarptautinio standarto sąlygų, taikomų pažymėjimo arba licencijos, kurios savininkas yra tas asmuo, rūšiai, įrašomas arba prie jos pridedamas išsamus duomenų, pagal kuriuos šis asmuo neatitinka minėtų sąlygų, sąrašas.

40 straipsnis

Pažymėjimų ir licencijų su įrašais galiojimas

Nė vienas orlaivis, taip pat personalo narys, kurių pažymėjime arba licencijoje padaryti įrašai, negali vykdyti tarptautinės navigacijos be valstybės ar valstybių, į kurių teritoriją jie atskrenda, leidimo. Kiekvieno tokio orlaivio arba bet kurios jo sertifikuotos dalies registravimas arba naudojimas bet kurioje valstybėje, išskyrus tą, kurioje jie iš pradžių buvo

sertifikuoti, paliekamas tos valstybės, į kurią orlaivis arba jo dalis yra importuojami, nuožiūrai.

41 straipsnis

Tinkamumo skraidyti standartų pripažinimas

Šio skyriaus nuostatos netaikomos tokiems orlaivių ir aviacijos įrangos tipams, kurių prototipą atitinkamos nacionalinės valdžios institucijos pateikė sertifikuoti nepraėjus trejiems metams nuo šios įrangos tinkamumo skraidyti tarptautinio standarto patvirtinimo.

42 straipsnis

Personalo kvalifikacijos standartų pripažinimas

Šio skyriaus nuostatos netaikomos personalui, kuriam pažymėjimai buvo išduoti nepraėjus vieniems metams nuo pirmojo tarptautinio standarto dėl tokio personalo kvalifikacijos priėmimo; tačiau bet kuriuo atveju taikomos visam personalui, kuriam pažymėjimai galioja dar penkerius metus nuo šio standarto priėmimo.

II DALIS

TARPTAUTINĖ CIVILINĖS AVIACIJOS ORGANIZACIJA

VII SKYRIUS

ORGANIZACIJA

43 straipsnis

Pavadinimas ir struktūra

Šia Konvencija įkuriama „Tarptautinė civilinės aviacijos organizacija“, kurią sudaro Asamblėja, Taryba ir prireikus kitos institucijos.

44 straipsnis

Tikslai

Organizacijos tikslai ir uždaviniai – nustatyti tarptautinės oro navigacijos principus ir metodus bei padėti planuoti ir plėtoti tarptautinį oro transportą, siekiant:

- a) užtikrinti saugią ir tvarkingą tarptautinės civilinės aviacijos plėtrą visame pasaulyje;
- b) skatinti orlaivių konstravimą bei jų naudojimą taikiais tikslais;
- c) skatinti tarptautinei civilinei aviacijai reikalingų oro kelių, oro uostų bei oro navigacijos įrangos plėtrą;

- d) tenkinti pasaulio gyventojų poreikius turėti saugų, reguliary, veiksmingą ir ekonomišką oro transportą;
- e) išvengti ekonominių išlaidų, atsirandančių dėl nepagrįstos konkurencijos;
- f) užtikrinti visišką Susitariančiųjų Valstybių teisių gerbimą ir vienodas kiekvienos Susitariančiosios Valstybės galimybes vykdyti tarptautinį oro susisiekimą;
- g) išvengti Susitariančiųjų Valstybių diskriminavimo;
- h) skatinti tarptautinės oro navigacijos skydžių saugą;
- i) bendrai skatinti visapusišką tarptautinės civilinės aeronautikos plėtrą.

45 straipsnis

Nuolatinė būstinė

Nuolatinė Organizacijos būstinė yra toje vietoje, kurią nustato baigiamoji Laikinosios tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos, įkurtos Laikiniu susitarimu dėl tarptautinės civilinės aviacijos, pasirašytu 1944 m. gruodžio 7 d. Čikagoje, Laikinoji asamblėja. Tarybos sprendimu būstinė gali būti laikinai perkelta į bet kurią kitą vietą.

46 straipsnis

Pirmoji Asamblėjos sesija

Pirmąją Asamblėjos sesiją šaukia minėtos Laikinosios organizacijos Laikinoji taryba tuoj pat po šios Konvencijos įsigaliojimo Laikinosios tarybos nustatytu laiku ir nustatytoje vietoje.

47 straipsnis

Veiknumas

Kiekvienos Susitariančiosios Valstybės teritorijoje Organizacija naudojasi tokiu veiksmu, kurio gali prireikti jos funkcijoms vykdyti. Jai visur suteikiama visiška juridinio asmens teisė, jei tai neprieštarauja atitinkamos valstybės Konstitucijai ir įstatymams.

VIII SKYRIUS

ASAMBLĖJA

48 straipsnis

Asamblėjos sesijos ir balsavimas

a) Asamblėja renkasi kartą per metus, ją šaukia Taryba patogiu laiku ir tinkamoje vietoje. Nėeilinės Asamblėjos sesijos gali vykti bet kuriuo metu Tarybos reikalavimu arba jei prašymus Generaliniam Sekretoriui pateikia bet kuri iš dešimties Susitariančiųjų Valstybių.

b) Visos Susitariančiosios Valstybės turi lygias teises būti atstovaujamos Asamblėjos sesijose ir kiekviena Susitariančioji Valstybė turi vieno balso teisę. Susitariančiosioms Valstybėms atstovaujančius delegatus gali lydėti techniniai patarėjai, kurie gali dalyvauti posėdžiuose, bet neturi balso teisės.

c) Asamblėjos posėdžiuose kvorumui reikia Susitariančiųjų Valstybių daugumos. Jei šioje Konvencijoje nenustatyta kitaip, Asamblėjos sprendimai priimami atiduotų balsų dauguma.

49 straipsnis

Asamblėjos teisės ir pareigos

Asamblėja turi šias teises ir pareigas:

- a) kiekvienoje sesijoje išrinkti jos Pirmininką ir kitus pareigūnus;
- b) remiantis IX skyriaus nuostatomis, išrinkti Susitariančiąsias Valstybes atstovauti Taryboje;
- c) svarstyti Tarybos ataskaitas ir imtis pagal jas atitinkamų priemonių, taip pat priimti sprendimus bet kuriuo klausimu, kurį jai perdavė Taryba;
- d) nustatyti savo darbo tvarką ir steigti tokias pagalbines komisijas, kurios, jos manymu, yra reikalingos arba pageidautinos;
- e) balsuojant tvirtinti metinį biudžetą ir nustatyti finansines Organizacijos priemones pagal XII skyriaus nuostatas;
- f) tikrinti išlaidas ir tvirtinti finansines Organizacijos ataskaitas;
- g) savo nuožiūra perduoti Tarybai, pagalbinėms komisijoms arba bet kuriai kitai institucijai bet kuriuos jos kompetencijai priklausančius klausimus;
- h) suteikti Tarybai teises ir įgaliojimus, reikalingus arba pageidautinus Organizacijos pareigoms atlikti, ir bet kuriuo metu atšaukti arba pakeisti šiuos suteiktus įgaliojimus;
- i) įgyvendinti atitinkamas XIII skyriaus nuostatas;
- j) svarstyti pasiūlymus dėl šios Konvencijos nuostatų pakeitimo arba papildymo ir, jei tokie pasiūlymai priimami, rekomenduoti juos Susitariančiosioms Valstybėms pagal XXI skyriaus nuostatas;
- k) svarstyti bet kuriuos Organizacijos kompetencijai priklausančius klausimus, specialiai nepriskirtus Tarybai.

IX SKYRIUS

TARYBA

50 straipsnis

Tarybos sudėtis ir rinkimai

a) Taryba yra nuolatinė institucija, kuri atsiskaito Asamblėjai. Ją sudaro dvidešimt viena Susitariančioji Valstybė, išrinkta Asamblėjoje. Rinkimai vyksta pirmojoje Asamblėjos sesijoje, o vėliau – kas treji metai, išrinktieji Tarybos nariai eina savo pareigas iki kitų eilinių rinkimų.

b) Rinkdama Tarybos narius Asamblėja užtikrina reikiama atstovavimą; 1) valstybėms, turinčioms didelę įtaką oro transportui; 2) valstybėms, neįtrauktoms kitu pagrindu, bet daugiausia prisidedančioms tarptautinę civilinę oro navigaciją aprūpinant oro navigacijos priemonėmis; ir 3) valstybėms, neįtrauktoms kitu pagrindu, bet jų paskyrimas Taryboje užtikrina atstovavimą visiems pagrindiniams pasaulio geografiniams regionams. Bet kurią laisvą vietą Taryboje Asamblėja turi kuo skubiau užpildyti; kiekviena Susitariančioji Valstybė, išrinkta į Tarybą, eina savo pareigas kol baigiasi jos pirmtakės įgaliojimų laikas.

c) Nė vienas Susitariančiosios Valstybės atstovas Taryboje negali būti aktyviai susijęs su tarptautiniu oro susisiekimu arba turėti finansinį suinteresuotumą tokiu susisiekimu.

51 straipsnis

Tarybos Prezidentas

Taryba Prezidentą renka trejiems metams. Jis gali būti perrinktas. Jis neturi balsų teisės. Taryba iš savo narių išrenka vieną arba kelis viceprezidentus, kurie nepraranda balsų teisės eidami Prezidento pareigas. Prezidentas nebūtinai renkamas iš Tarybos narių atstovų, bet jei toks atstovas išrenkamas į Prezidento postą, jo vieta laikoma laisva ir ją užima valstybė, kuriai pastarasis atstovavo. Prezidentas privalo:

- a) šaukti Tarybos, Oro transporto komiteto ir Oro navigacijos komisijos posėdžius;
- b) atstovauti Tarybai;
- c) Tarybos vardu vykdyti tas funkcijas, kurias jam suteikia Taryba.

52 straipsnis

Balsavimas Taryboje

Tarybos sprendimai priimami jos narių balsų dauguma. Taryba gali savo įgaliojimus bet kuriuo atskiru klausimu perduoti komitetui, sudarytam iš jos narių. Kiekvieno Tarybos komiteto sprendimą bet kuri suinteresuota Susitariančioji Valstybė gali apskusti Tarybai.

53 straipsnis

Dalyvavimas be balso teisės

Kiekviena Susitariančioji Valstybė be balso teisės gali dalyvauti Taryboje arba jos komitetuose ir komisijose nagrinėjant bet kurią klausimą, visų pirma susijusį su jos interesais. Nė vienas Tarybos narys nedalyvauja balsuojant, kai Taryboje nagrinėjamas ginčas, kurio šalis jis yra.

54 straipsnis

Privalomos Tarybos funkcijos

Taryba:

- a) pateikia Asamblėjai kasmetines ataskaitas;
- b) vykdo Asamblėjos nurodymus ir vykdo pagal šią Konvenciją jai pavestas pareigas ir įpareigojimus;
- c) nustato savo organizacinę struktūrą ir darbo tvarką;
- d) skiria Oro transporto komitetą, kuris sudaromas iš Tarybos narių atstovų ir jai atsiskaito, ir nustato jo pareigas;
- e) pagal X skyriaus nuostatas steigia Oro navigacijos komisiją;
- f) pagal XII ir XV skyrių nuostatas tvarko Organizacijos finansus;
- g) nustato Tarybos Prezidento darbo užmokestį;
- h) skiria pagrindinį vykdomąjį pareigūną – Generalinį Sekretorių, taip pat pagal XI skyriaus nuostatas imasi priemonių skirti kitą tokį personalą, kurio gali prireikti;
- i) prašo informacijos, renka, tiria ir skelbia informaciją, susijusią su oro navigacijos pažanga ir tarptautinio oro susisiekimo vykdymu, taip pat informaciją apie veiklos išlaidas ir išsamią informaciją apie subsidijas, oro linijų bendrovėms išmokamas iš valstybių fondų;
- j) praneša Susitariančiosioms Valstybėms apie bet kokią šios Konvencijos pažeidimą, taip pat apie kiekvieną Tarybos rekomendacijų arba sprendimų nevykdymą;
- k) praneša Asamblėjai apie kiekvieną šios Konvencijos pažeidimą, kai Susitariančioji Valstybė po pranešimo apie pažeidimą per pagrįstą laiką nesiėmė reikiamų priemonių;
- l) pagal šios Konvencijos VI skyriaus nuostatas tvirtina tarptautinius standartus ir rekomenduojamąją praktiką; dėl patogumo jie vadinami šios Konvencijos priedais; praneša visoms Susitariančiosioms Valstybėms apie priemones, kurių buvo imtasi;
- m) svarsto Oro navigacijos komisijos rekomendacijas dėl priedų pakeitimo ir imasi priemonių pagal XX skyriaus nuostatas;
- n) svarsto kiekvieną su Konvencija susijusį klausimą, kurį jai perduoda bet kuri Susitariančioji Valstybė.

55 straipsnis

Papildomos Tarybos funkcijos

Taryba gali:

- a) kai yra tikslinga ir pageidautina atsižvelgiant į patirtį, regioniniu ar kitokiu pagrindu steigti jai pavaldžias oro transporto komisijas ir nustatyti valstybių arba oro linijų bendrovių grupes, kurios padėtų įgyvendinti šios Konvencijos tikslus;
- b) perduoti Oro navigacijos komisijai pareigas, papildančias tas, kurios pavestos jai remiantis Konvencija, ir bet kuriuo metu atšaukti arba pakeisti šiuos perduotus įgaliojimus;
- c) atlikti tyrimus visais oro transporto ir oro navigacijos aspektais, turinčiais tarptautinę reikšmę, pranešti savo tyrimų rezultatus Susitariančiosioms Valstybėms ir padėti joms keistis informacija oro transporto ir oro navigacijos klausimais;
- d) nagrinėti visus klausimus, turinčius įtakos tarptautinio oro transporto organizavimui ir jo vykdymui, taip pat susijusius su tarptautine nuosavybe bei vykdomu tarptautiniu oro susisiekimu svarbiausiais maršrutais, ir teikti Asamblėjai siūlymus šiais klausimais;
- e) kiekvienos Susitariančiosios Valstybės prašymu tirti bet kokias aplinkybes, dėl kurių gali kilti išvengtinių kliūčių tarptautinės oro navigacijos plėtrai, ir po šio tyrimo pateikti tokias ataskaitas, kurių, jos manymu, reikėtų.

X SKYRIUS

ORO NAVIGACIJOS KOMISIJA

56 straipsnis

Komisijos narių siūlymas ir paskyrimas

Oro navigacijos komisiją sudaro dvylika Tarybos paskirtų narių, kuriuos siūlo Susitariančiosios Valstybės. Šie asmenys turi turėti atitinkamą aviacijos mokslo ir praktikos kvalifikaciją bei patirtį. Taryba kreipiasi į visas Susitariančiąsias Valstybes, prašydama pateikti kandidatūras. Oro navigacijos komisijos pirmininką skiria Taryba.

57 straipsnis

Komisijos pareigos

Oro navigacijos komisija:

- a) svarsto ir rekomenduoja Tarybai priimti šios Konvencijos priedų pakeitimus;
- b) steigia technines pakomises, kuriose gali būti atstovaujama bet kuriai Susitariančiajai Valstybei, jei ji to pageidauja;
- c) konsultuoja Tarybą dėl bet kurios, jos manymu, oro navigacijos plėtrai reikalingos ir naudingos informacijos rinkimo ir perdavimo Susitariančiosioms Valstybėms.

XI SKYRIUS

PERSONALAS

58 straipsnis

Personalo skyrimas

Pagal Asamblėjos nustatytas taisykles ir šios Konvencijos nuostatas Taryba nustato Generalinio Sekretoriaus tarnybos ir kito Organizacijos personalo skyrimo ir atleidimo iš pareigų tvarką, mokymą, atlyginimus, priedus ir sąlygas, taip pat gali samdyti bet kurios Susitariančiosios Valstybės piliečius arba naudotis jų paslaugomis.

59 straipsnis

Tarptautinis personalo pobūdis

Tarybos Prezidentas, Generalinis Sekretorius ir kitas personalas, atlikdamas savo pareigas, negali klausti arba gauti kitos Organizacijai nepriklausančios institucijos instrukcijų. Kiekviena Susitariančioji Valstybė įsipareigoja visapusiškai gerbti tarptautinį personalo pareigų pobūdį ir nebandyti kuriam nors savo piliečiui daryti įtaką, susijusią su jo pareigomis.

60 straipsnis

Personalo imunitetas ir privilegijos

Kiekviena Susitariančioji Valstybė, kiek įmanoma pagal jos konstitucinę tvarką, įsipareigoja suteikti Tarybos Prezidentui, Generaliniam Sekretoriui ir kitam Organizacijos personalui imunitetą ir privilegijas, kurios yra suteikiamos atitinkamam kitų tarptautinių organizacijų personalui. Jeigu sudaromas bendras tarptautinis susitarimas dėl tarptautinių civilių tarnautojų imuniteto ir privilegijų, Prezidento, Generalinio Sekretoriaus ir kito Organizacijos personalo imunitetas ir privilegijos atitinka tas, kurios suteikiamos tokiu bendru tarptautiniu susitarimu.

XII SKYRIUS

FINANSAI

61 straipsnis

Biudžetas ir išlaidų paskirstymas

Taryba pateikia Asamblėjai kasmetinį biudžetą, metines ataskaitas ir suskaičiuoja pajamas bei išlaidas. Asamblėja balsavimu priima biudžetą su visais, jos manymu, reikalingais pakeitimais ir, išskyrus įnašus pagal XV skyrių valstybėms, duodančioms tam sutikimą, Organizacijos išlaidas Susitariančiosioms Valstybėms paskirsto tokiu principu, kokį kartkartėmis nustato.

62 straipsnis

Balsavimo teisės sustabdymas

Asamblėja gali sustabdyti balsavimo teisę tiek Asamblėjoje, tiek Taryboje kiekvienos Susitariančiosios Valstybės, kuri per tam tikrą laikotarpį neįvykdo savo finansinių įsipareigojimų Organizacijai.

63 straipsnis

Delegacijų ir kitų atstovų išlaidos

Kiekviena Susitariančioji Valstybė apmoka savo delegacijos išlaidas Asamblėjoje, taip pat kiekvieno asmens, kurį paskiria dirbti Taryboje, ir jos paskirtų narių arba atstovų bet kuriuose pagalbinuose Organizacijos komitetuose arba komisijose išlaikymą, kelionės ir kitas išlaidas.

XIII SKYRIUS

KITI TARPTAUTINIAI SUSITARIMAI

64 straipsnis

Saugumo susitarimai

Organizacija savo kompetencijai priklausančiais aviacijos klausimais, kurie turi tiesioginės įtakos pasaulio saugumui, gali, balsavimu Asamblėjoje pritarus, sudaryti su bet kuria visuotine organizacija susitarimus, kad būtų išsaugota taika.

65 straipsnis

Susitarimai su kitomis tarptautinėmis organizacijomis

Taryba Organizacijos vardu su kitomis tarptautinėmis organizacijomis gali sudaryti susitarimus dėl bendrų tarnybų išlaikymo ir dėl bendrų susitarimų, susijusių su personalu, ir, jei jiems pritaria Asamblėja, sudaryti ir kitus tokius susitarimus, kurie gali padėti Organizacijos darbui.

66 straipsnis

Funkcijos, susijusios su kitais susitarimais

a) Organizacija taip pat atlieka funkcijas, numatytas jai Susitarime dėl tarptautinio oro susisiekimo tranzito bei Susitarime dėl tarptautinio oro transporto, parengtų 1944 m. gruodžio 7 d. Čikagoje, vadovaudamasi šiuose susitarimuose nustatytais sąlygomis ir nuostatomis.

b) Asamblėjos ir Tarybos nariai, kurie nepriėmė Susitarimo dėl tarptautinio oro susisiekimo tranzito arba Susitarimo dėl tarptautinio oro transporto, parengtų 1944 m. gruodžio 7 d. Čikagoje, neturi teisės balsuoti jokiais klausimais, kurie vadovaujantis atitinkamomis susitarimo nuostatomis yra perduoti Asamblėjai arba Tarybai.

III DALIS

TARPTAUTINIS ORO TRANSPORTAS

XIV SKYRIUS

INFORMACIJA IR ATASKAITOS

67 straipsnis

Ataskaitų pateikimas Tarybai

Kiekviena Susitariančioji Valstybė įsipareigoja, kad jos tarptautinės oro linijų bendrovės pagal Tarybos nustatytus reikalavimus Tarybai pateiks vežimo, išlaidų statistikos ir finansinių duomenų ataskaitas, nurodydamos ir visas įplaukas bei jų šaltinius.

XV SKYRIUS

ORO UOSTAI IR KITOS ORO NAVIGACIJOS PRIEMONĖS

68 straipsnis

Maršrutų ir oro uostų paskyrimas

Kiekviena Susitariančioji Valstybė, atsižvelgdama į šios Konvencijos nuostatas, nustato maršrutą, kuriuo jos teritorijoje vyksta tarptautinis oro susisiekimas, taip pat oro uostus, kurie gali būti naudojami tokiam susisiekimui.

69 straipsnis

Oro navigacijos priemonių tobulinimas

Jeigu Taryba mano, kad Susitariančiosios Valstybės oro uostai arba kitos oro navigacijos priemonės, įskaitant radijo ir meteorologijos paslaugas, neatitinka esamo ar planuojamo saugaus, reguliaraus, veiksmingo ir ekonomiško tarptautinio oro susisiekimo vykdymo reikalavimų, ji turi konsultuotis su šia valstybe ir kitomis suinteresuotomis valstybėmis dėl priemonių, kuriomis galima pataisyti tokią padėtį, ir gali duoti rekomendacijų šiuo klausimu. Nė viena Susitariančioji Valstybė nelaikoma kalta dėl šios Konvencijos pažeidimų, jeigu ji nevykdo šių rekomendacijų.

70 straipsnis

Oro navigacijos priemonių finansavimas

Susitariančioji Valstybė 69 straipsnio nuostatose nurodytomis aplinkybėmis gali su Taryba sudaryti susitarimą dėl tokių rekomendacijų įvykdymo. Valstybė gali nuspręsti priimti visas išlaidas, susijusias su bet kuriuo tokiu susitarimu. Jeigu valstybė nepriima tokio sprendimo, jos prašymu Taryba gali sutikti padengti visas arba dalį šių išlaidų.

71 straipsnis

Tarybos suteikiamų priemonių sąlygos ir priežiūra

Susitariančiosios Valstybės prašymu Taryba gali sutikti skirti personalą kuriam nors arba visiems jos teritorijoje esantiems oro uostams ir kitoms oro navigacijos priemonėms prižiūrėti ir administruoti, įskaitant radijo bei meteorologijos paslaugas, reikalingas, kad jos teritorijoje vyktų saugus, reguliarus, veiksmingas ir ekonomišką kitų Susitariančiųjų Valstybių tarptautinis oro susisiekimą, ir gali nustatyti teisingas ir pagrįstas rinkliavas už naudojimąsi suteiktomis priemonėmis.

72 straipsnis

Žemės sklypų įsigijimas arba panaudojimas

Jeigu kurios nors Susitariančiosios Valstybės prašymu visoms arba iš dalies Tarybos finansuojamoms priemonėms įgyvendinti reikia žemės sklypo, ši valstybė arba suteikia pačius žemės sklypus, savo nuožiūra išlaikydama nuosavybės teisę, arba padeda Tarybai teisingomis ir pagrįstomis sąlygomis naudoti šiuos žemės sklypus pagal šios valstybės įstatymus.

73 straipsnis

Lėšų panaudojimas ir paskirstymas

Neviršydama pagal XII skyrių Asamblėjos skirtų lėšų, Taryba, įgyvendindama šio skyriaus tikslus, gali pasinaudoti bendromis Organizacijos lėšomis. Kad būtų padengtos šio skyriaus tikslams reikalingos pagrindinės išlaidos, Taryba jas paskirsto iš anksto suderintomis proporcijomis ir pagrįstam laikui toms Susitariančiosioms Valstybėms, kurios tam davė sutikimą ir kurių oro linijų bendrovės naudojasi nurodytomis oro navigacijos priemonėmis. Taryba taip pat gali paskirstyti valstybėms, davusioms tam sutikimą, padengti bet kokias būtinas apyvartines lėšas.

74 straipsnis

Techninė pagalba ir pajamų panaudojimas

Kai Taryba, Susitariančiosios Valstybės prašymu, suteikia avansą arba visas lėšas ar jų dalį skiria oro uostams arba kitoms priemonėms, jei ši valstybė sutinka, susitarime gali būti numatyta oro uostų ir kitų priemonių priežiūros ir naudojimo techninė pagalba, taip pat einamųjų šių oro uostų ir kitokių priemonių naudojimo išlaidų bei procentinių ir amortizacinių

atskaitymų iš pajamų, gaunamų naudojant oro uostus ir kitokias priemones, apmokėjimo pagalba.

75 straipsnis

Tarybos žinioje esančių priemonių perdavimas

Susitariančioji Valstybė gali bet kada atsisakyti savo įsipareigojimų, priimtų pagal 70 straipsnį, ir perimti savo žinion oro uostus bei kitas priemones, kurias Taryba suteikė jos teritorijoje pagal 71 ir 72 straipsnių nuostatas, išmokėjusi Tarybai sumą, kuri, pastarosios nuomone, esamomis aplinkybėmis yra pagrįsta. Jeigu valstybė manys, kad Tarybos nustatyta suma nėra pagrįsta, ji gali apskusti jos sprendimą Asamblėjai, kuri gali patvirtinti arba pakeisti Tarybos sprendimą.

76 straipsnis

Lėšų grąžinimas

Lėšos, kurias Taryba gavo kaip atlyginimą pagal 75 straipsnį, taip pat gauti procentiniai ir amortizaciniai atskaitymai pagal 74 straipsnį, tuo atveju, jei pirminius įnašus padarė valstybės pagal 73 straipsnį, grąžinami toms valstybėms, kurioms buvo nustatyti pirminiai įnašai, proporcingai Tarybos nustatytiems jų įnašų dydžiams.

XVI SKYRIUS

BENDROS ORGANIZACIJOS IR BENDROSIOS PASLAUGOS

77 straipsnis

Galimos bendros organizacijos

Jokiomis šios Konvencijos nuostatomis nedraudžiama dviem arba daugiau Susitariančiųjų Valstybių įkurti bendras oro transporto organizacijas arba tarptautines agentūras, taip pat bendrai teikti oro susisiekimo paslaugas bet kuriais maršrutais ir bet kuriuose regionuose, tačiau tokioms organizacijoms arba agentūroms, taip pat bendrai teikiamoms paslaugoms taikomos visos šios Konvencijos nuostatos, įskaitant ir tas, kurios susijusios su susitarimų registravimu Taryboje. Taryba nustato šios Konvencijos nuostatų, susijusių su orlaivių nacionaline priklausomybe, taikymo tvarką orlaiviams, kuriuos naudoja tarptautinės agentūros.

78 straipsnis

Tarybos funkcija

Taryba atitinkamoms Susitariančiosioms Valstybėms gali pasiūlyti įkurti bendras organizacijas oro susisiekimui bet kuriais maršrutais arba bet kuriuose regionuose vykdyti.

79 straipsnis**Dalyvavimas bendrose organizacijose**

Valstybė gali dalyvauti bendrose organizacijose arba bendruose susitarimuose per savo Vyriausybę arba per Vyriausybės paskirtą oro linijų bendrovę ar bendroves. Šios bendrovės vien tik tam tikros valstybės sprendimu gali būti visiškai arba iš dalies valstybinės arba privačios.

IV DALIS**BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS****XVII SKYRIUS****KITOS AERONAUTIKOS SUTARTYS IR SUSITARIMAI****80 straipsnis****Paryžiaus ir Havanos konvencijos**

Kiekviena Susitariančioji Valstybė įsipareigoja, įsigaliojus šiai Konvencijai, nedelsdama pranešti apie Oro navigacijos reguliavimo konvencijos, pasirašytos 1919 m. spalio 13 d. Paryžiuje, arba Komercinės aviacijos konvencijos, pasirašytos 1928 m. vasario 20 d. Havanoje, denonsavimą, jeigu ši valstybė yra kurios nors iš šių Konvencijų šalis. Susitariančiosioms Valstybėms ši Konvencija pakeičia minėtąsias Paryžiaus ir Havanos konvencijas.

81 straipsnis**Esamų susitarimų registravimas**

Visi esami aeronautikos susitarimai, sudaryti Susitariančiosios Valstybės ir bet kurios kitos valstybės arba Susitariančiosios Valstybės oro linijų bendrovės ir bet kurios kitos valstybės ar bet kurios kitos valstybės oro linijų bendrovės, galiojantys šios Konvencijos įsigaliojimo dieną, turi būti nedelsiant įregistruoti Taryboje.

82 straipsnis**Nesuderinamų susitarimų panaikinimas**

Susitariančiosios Valstybės pripažįsta, kad šia Konvencija panaikinami visi jų tarpusavio įsipareigojimai ir susitarimai, nesuderinami su jos nuostatomis, taip pat jos įsipareigoja neprisiimti tokių įsipareigojimų ir nesudaryti panašių susitarimų. Susitariančioji Valstybė, kuri, prieš įstodama į Organizaciją, prisiėmė kokius nors įsipareigojimus dėl nesusitariančiosios valstybės arba Susitariančiosios Valstybės ar nesusitariančiosios valstybės piliečio, nesuderinamus su šios Konvencijos nuostatomis, nedelsdama turi imtis priemonių šiems įsipareigojimams panaikinti. Jeigu bet kurios Susitariančiosios Valstybės oro linijų bendrovė prisiėmė tokius nesuderinamus įsipareigojimus, valstybė, kuriai priklauso ši oro

linijų bendrovė, stengiasi padaryti viską, kad šie įsipareigojimai kuo skubiau būtų nutraukti, kiek tai teisėtai galima padaryti po šios Konvencijos įsigaliojimo.

83 straipsnis

Naujų susitarimų registravimas

Atsižvelgiant į ankstesnio straipsnio nuostatas, kiekviena Susitariančioji Valstybė gali sudaryti susitarimus, suderinamus su šios Konvencijos nuostatomis. Bet kuris toks susitarimas turi būti įregistruotas Taryboje, kuri kuo skubiau apie tai paskelbia.

XVIII SKYRIUS

GINČAI IR ĮSIPAREIGOJIMŲ NEVYKDYMAS

84 straipsnis

Ginčų sprendimas

Jeigu bet koks ginčas, kilęs tarp dviejų arba daugiau Susitariančiųjų Valstybių dėl šios Konvencijos ir jos priedų aiškinimo arba taikymo, negali būti išspręstas derybomis, bet kurios su ginču susijusios valstybės prašymu jį sprendžia Taryba. Nė vienas Tarybos narys, kaip kurios nors ginčo šalies atstovas, neturi teisės balsuoti Tarybai nagrinėjant šį ginčą. Kiekviena Susitariančioji Valstybė pagal 85 straipsnio nuostatas gali apskusti Tarybos sprendimą *ad hoc* arbitražo teismui, sudarytam susitarus su kitomis ginčo šalimis, arba Nuolatiniam Tarptautinio Teisingumo Teismui. Apie visus skundus Taryba informuojama per šešiasdešimt dienų po to, kai buvo gautas pranešimas apie Tarybos sprendimą.

85 straipsnis

Arbitražo teismo procedūra

Jeigu kuri nors Susitariančioji Valstybė – ginčo, dėl kurio apskundžiamas Tarybos sprendimas, šalis – nepriėmė Nuolatinio Tarptautinio Teisingumo Teismo statuto ir jeigu Susitariančiosios Valstybės – ginčo šalys – negali susitarti dėl arbitražo teismo sudarymo, kiekviena Susitariančioji Valstybė, ginčo šalis, paskiria po vieną teisėją, o pastarieji išrenka trečiąjį teisėją – arbitražo teismo pirmininką. Jei kuri nors Susitariančioji Valstybė, ginčo šalis, per tris mėnesius nuo sprendimo apskundimo nepaskiria teisėjo, už ją teisėją paskiria Tarybos Prezidentas iš Tarybos turimo kvalifikuotų asmenų sąrašo. Jeigu per trisdešimt dienų teisėjai nesusitaria dėl trečiojo teisėjo – arbitražo teismo pirmininko, Tarybos Prezidentas paskiria jį iš šio sąrašo. Teisėjai ir trečiasis teisėjas – arbitražo teismo pirmininkas kartu sudaro arbitražo teismą. Bet kuris arbitražo teismas, sudarytas pagal šį arba ankstesnį straipsnį, nustato savo darbo tvarką ir sprendimus priima balsų dauguma, tačiau Taryba gali nustatyti procesinius klausimus tuo atveju, kai, jos manymu, yra pernelyg vilkinama.

86 straipsnis

Apeliacija

Jeigu Taryba nenusprendžia kitaip, visi Tarybos sprendimai dėl to, ar oro linijų bendrovė tarptautinį susisiekimą vykdo pagal šios Konvencijos nuostatas, lieka galioti tol, kol sprendimas neatšaukiamas apeliacine tvarka. Tarybos sprendimai kiekvienu kitu klausimu, jeigu jie apskūsti, pristabdomi, kol bus priimtas sprendimas. Nuolatinio Tarptautinio Teisingumo Teismo ir arbitražo teismo sprendimai yra galutiniai ir privalomi.

87 straipsnis

Sankcijos sprendimo nevykdančiai oro linijų bendrovei

Kiekviena Susitariančioji Valstybė įsipareigoja neleisti kitos Susitariančiosios Valstybės oro linijų bendrovei skristi oro erdve virš savo teritorijos, jeigu Taryba nusprendė, kad ši oro linijų bendrovė nevykdo galutinio sprendimo, priimto pagal ankstesnį straipsnį.

88 straipsnis

Sankcijos įsipareigojimų nevykdančiai valstybei

Asamblėja pristabdo bet kurios Susitariančiosios Valstybės balsavimo teisę Asamblėjoje ir Taryboje, jei nustatoma, kad ji nevykdo šiame skyriuje numatytų įsipareigojimų.

XIX SKYRIUS

KARAS

89 straipsnis

Karas ir nepaprastoji padėtis

Karo atveju šios Konvencijos nuostatos nedaro įtakos bet kurios su karu susijusios Susitariančiosios Valstybės, tiek kariaujančios, tiek ir neutralios, veiksmų laisvei. Tas pats principas taikomas ir tuo atveju, jei kuri nors Susitariančioji Valstybė savo šalyje paskelbia nepaprastąją padėtį ir apie tai praneša Tarybai.

XX SKYRIUS

PRIEDAI

90 straipsnis

Priedų priėmimas ir pakeitimas

a) Tam tikslui, kad Taryboje būtų priimti 54 straipsnio 1 dalyje minimi priedai, sušauktame posėdyje reikia dviejų trečdalių Tarybos balsų; vėliau Taryba priedus pateikia kiekvienai Susitariančiajai Valstybei. Kiekvienas toks priedas arba jo pakeitimas įsigalioja per

3 mėnesius nuo jo perdavimo Susitariančiosioms Valstybėms arba pasibaigus ilgesniam laikui, kurį gali nustatyti Taryba, jeigu per šį laikotarpį dauguma Susitariančiųjų Valstybių nepraneša Tarybai apie savo nesutikimą.

b) Taryba nedelsdama praneša visoms Susitariančiosioms Valstybėms apie kiekvieno priedo arba jo pakeitimo įsigaliojimą.

XXI SKYRIUS

RATIFIKAVIMAS, PRISIJUNGIMAS, PAKEITIMAI IR DENONSAVIMAS

91 straipsnis

Konvencijos ratifikavimas

a) Šią Konvenciją turi ratifikuoti ją pasirašiusios valstybės. Ratifikavimo dokumentai deponuojami Jungtinių Amerikos Valstijų Vyriausybės archyve. Jungtinių Amerikos Valstijų Vyriausybė deponavimo datą praneša kiekvienai šią Konvenciją pasirašiusiai ir prie jos prisijungusiai valstybei.

b) Kai tik 26 valstybės ratifikuoja arba prisijungia prie šios Konvencijos, joms ji įsigalioja trisdešimtą dieną po dvidešimt šeštojo dokumento deponavimo. Kiekvienai valstybei, kuri ratifikuoja šią Konvenciją vėliau, ji šiai valstybei įsigalioja trisdešimtą dieną nuo jos ratifikavimo dokumentų deponavimo.

c) Jungtinių Amerikos Valstijų Vyriausybė privalo pranešti kiekvienai šią Konvenciją pasirašiusios ir prisijungusios prie jos valstybės Vyriausybei apie šios Konvencijos įsigaliojimo datą.

92 straipsnis

Prisijungimas prie Konvencijos

a) Prie šios Konvencijos gali prisijungti Jungtinių Tautų narės ir asocijuotos valstybės, taip pat valstybės, kurios išliko neutralios pasaulyje vykstant dabartiniam konfliktui.

b) Prisijungiama pranešant Jungtinių Amerikos Valstijų Vyriausybei. Prisijungimas įsigalioja trisdešimtą dieną po to, kai pranešimą gauna Jungtinių Amerikos Valstijų Vyriausybė, kuri apie tai praneša visoms Susitariančiosioms Valstybėms.

93 straipsnis

Kitų valstybių priėmimas

Be 91 straipsnyje ir 92 straipsnio a dalyje minimų valstybių, jeigu pritaria kuri nors visuotinė tarptautinė organizacija, kurią pasaulio tautos įsteigė taikai išsaugoti, šioje Konvencijoje gali būti leidžiama dalyvauti ir kitoms valstybėms, jei tam pritaria Asamblėja keturių penktadalių balsų dauguma, taip pat jos nustatytais sąlygomis; kiekvienu atveju būtinas kiekvienos valstybės, kurią šio karo metu užpuolė arba į kurią įsiveržė priėmimo siekianti valstybė, sutikimas.

94 straipsnis

Konvencijos pakeitimai

a) Kiekvienam siūlomam šios Konvencijos pakeitimui turi būti pritarta dviem trečdaliais Asamblėjos balsų, o šį pakeitimą ratifikavusioms valstybėms jis įsigalioja tada, kai jį ratifikuoja Asamblėjos nustatytas skaičius Susitariančiųjų Valstybių. Nustatytasis skaičius turi būti ne mažesnis kaip du trečdaliai bendro Susitariančiųjų Valstybių skaičiaus.

b) Jeigu, Asamblėjos manymu, pakeitimo pobūdis pateisina šią priemonę, ji savo rezoliucijoje, kurioje rekomenduojama priimti pakeitimą, gali numatyti, kad kiekviena valstybė, kuri neratifikuoja pakeitimo per nustatytą laiką po jo įsigaliojimo, nustoja būti Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos nare ir Konvencijos šalimi.

95 straipsnis

Konvencijos denonsavimas

a) Kiekviena Susitariančioji Valstybė, praėjus trejiems metams nuo šios Konvencijos įsigaliojimo, gali pranešti apie jos denonsavimą, pateikdama pranešimą Jungtinių Amerikos Valstijų Vyriausybei, kuri nedelsdama apie tai informuoja kiekvieną Susitariančiąją Valstybę.

b) Denonsavimas įsigalioja praėjus vieniems metams nuo tos dienos, kai gaunamas pranešimas, ir įsigalioja tik Konvenciją denonsavusiai valstybei.

XXII SKYRIUS

SĄVOKOS

96 straipsnis

Šioje Konvencijoje sąvokos:

a) „oro susisiekimasis“ reiškia bet kurį orlaiviais vykdomą reguliarųjį oro susisiekimą visuomeninio keleivių, pašto arba krovinių vežimo tikslais.

b) „tarptautinis oro susisiekimasis“ reiškia oro susisiekimą, vykdomą per oro erdvę, esančią daugiau kaip virš vienos valstybės teritorijos.

c) „oro linijų bendrovė“ reiškia kiekvieną oro transporto įmonę, siūlančią arba vykdančią tarptautinį oro susisiekimą.

d) „tūpimas nekomerciniais tikslais“ reiškia tūpimą be ketinimų paimti arba išlaipinti keleivius, pakrauti arba iškrauti krovinius ar paštą.

KONVENCIJOS PASIRAŠYMAS

Tai patvirtindami, toliau nurodyti tinkamai įgalioti asmenys savo atitinkamų Vyriausybių vardu pasirašė šią Konvenciją prie jų parašų nurodytu laiku.

Sudaryta 1944 m. gruodžio 7 d. Čikagoje anglų kalba. Tekstai anglų, ispanų ir prancūzų kalbomis yra autentiški ir pateikiami pasirašyti Vašingtone. Abu tekstai deponuojami Jungtinių Amerikos Valstijų Vyriausybės archyve, o patvirtintus nuorašus ši Vyriausybė perduoda visų valstybių, kurios gali pasirašyti arba prisijungti prie šios Konvencijos, Vyriausybėms.